

Annotation

The Article is devoted research a problem of motivational readiness for professional work. Approaches to definition of concept, features, structural components of motivational readiness for professional work are studied in the psychological-pedagogical literature.

УДК 130.2 (043.3)

Ковтун Т. С.

МІФО-КУЛЬТУРНІ СТЕРЕОТИПИ СХОДУ І ЗАХОДУ

Комплекс зовнішніх чинників є унікальним для кожної соціальної системи, відображаючи її конкретні історичні, цивілізаційні, політичні, економічні, соціальні та духовні характеристики. Саме результатом впливу комплексу цих чинників є формування унікальних типів особистості людини Заходу та людини Сходу.

Серед науковців, які досліджують ці питання можна виділити таких – Л. Васильєв, А. Кобзєв, Е. Торчінов, В. Малявін, Ю. Шуцкий та інші.

Першим суттєвим фактором, що визначив унікальність західної та східної цивілізаційних груп є розуміння часу. Китайська цивілізація сформувалася і розвивалася в умовах циклічного часу, в той час як для Європейської цивілізації, яка сприйняла християнство, вже майже дві тисячі років характерним є буття вимірів лінійного часу.

З цього приводу російський науковець А. Кобзєв зазначає: "Формування європейської цивілізації було обумовлене рядом унікальних і неповторних подій ("грецьке диво", народження капіталізму, науково-технічна революція) і від і відповідно самоосмислювалось за допомогою лінійної концепції часу". Навпаки, китайська цивілізація розвивалася циклічно і самоосмислювалась в термінах теорії "вічного повернення" на круги своя. У європейському світогляді, будь то філософія Платона, християнська теологія або наукова теорія, відбувалося подвоєння миру в його ідеальній конструкції. Для китайського ж натуралізму мир єдиний і неподільний, в ньому все іманентне, ніщо, включаючи найтоншу божественну суть, є трансцендентне. У ідеальному світі західної людини діють абстрактні логічні закони, в натуралістичному світі китайців-класифікаційні структури, тут місце логіки займає ну мерологія.

Соціальним слідством подібної "розсудливості" стало те, що в Китаї філософія завжди була царицею наук і ніколи не ставала служницею богослов'я" [7, с. 28]. Ідея циклічного часу, принцип повернення "на круги своя" спонукали формування доволі "вільного" відношення до проблеми історичного досвіду, який став не предметом об'єктивного відображення, а засобом так би мовити соціальної інженерії. Мова йде про винайдену в Китаї ідею "переписування історії".

Російський науковець Л. Васильєв зазначає з цього приводу: "Минуле розглядалося, як те, що з якої-небудь причини вийшло в пам'яті людей на перший план. Це те, що навчило, людей чомусь корисному і, головне, зуміло зберегтися в століттях, ставши частиною національного характеру, національної ідеї...Вже із старовини важливим елементом китайського менталітету було прагнення кожного до свідомого самовдосконалення. Важливим елементом національного менталітету і всієї китайської цивілізації була вмільа практика корисних запозичень, яка, правда, звичайно прикривалася міркуваннями про власну перевагу" [1, с. 609-610].

Циклічний та лінійний тип розвитку як базова характеристика суспільно-історичної динаміки визначили і особливості розв'язання проблеми життя та смерті, можливості чи неможливості трансцендентності.

Є. Торчінов зазначає з цього приводу: "В Стародавній Греції панували достатньо примітивні і аморфні уявлення про загробний світ, а містико-езотричні культури (Орфічні і Ельовсинські містерії) і філософи (Піфагор, Платон) розробляли складніші та витонченіші доктрини, то в Китаї в народній культурі зберігалася висхідне до анімізму переконання про ту або іншу форму загробного життя, тоді як філософи або взагалі відмовлялися обговорювати дану проблему (знамените Конфуцієве: "Не знаємо, що таке життя, як можемо знати, що таке смерть?"), або просто зберігали повне мовчання з приводу даної проблеми.

У античному світі філософи вводили есхатологічну (у сенсі "майбутнього життя душі") проблематику в сферу філософського дискурсу, тоді як в Китаї вони всіляко уникали робити це, залишаючи есхатологію виключно в межах релігійного світобачення" [2, с. 160-170].

Подібна вкоріненість у реальності, породжувала важливу особливість світосприйняття представників китайської цивілізації: кінцевість матеріально-духовного буття людини і сам факт її існування саме як цілісної системи, обернена до світу і має світ джерелом свого існування на обох рівнях, нівелювала індивідуальну цінність її духовного досвіду. Цінність моральної поведінки була також актуальною лише для єдиного можливого існування перш за все як матеріальної, тілесної істоти.

Таким чином, проблема співвідношення душі та тіла розв'язується в межах китайського світосприйняття в термінах принципової кінцевості існування і матеріальної, і духовної субстанції, що

поєднуючись утворювала людину. Християнська теза “прах до праху” тут нібито доповнюється “душа до душ”. Звичайно цей принцип є протилежним християнській ідеї безсмертя душі, що продовжує існувати у трансцендентному світі як окреме від інших сутностей утворення, після закінчення фізичного існування людини.

Ідея щодо відсутності потойбічного існування людини, хай навіть у формі індивідуалізованої духовної субстанції, вкоріненість у актуальному бутті, є одним з передумов формування колективізму як характерної риси китайського менталітету, яка є протилежністю західному індивідуалізму. При дослідженні Європейської системи цінностей, було проведено опитування населення девяти країн Європи (1981 рік), переважна більшість населення віддали перевагу свободи над рівністю. Чим більш індивідуалістичним є населення країни, тим сильніше її громадяни налаштовані на перевагу свободи в порівнянні з рівністю.

У колективістській культурі, таким, що активізується може бути тільки інтерес і вигода групи, в яку входить індивідум і яка легко може зажадати від свого члена злитися і не виділятися з числа інших членів групи. Як відмітив один перекладач групи американських туристів в Китаї, сама ідея, що виражається ідіомою “роби свою власну справу”, неперекладна на китайську мову” [3, с. 26].

Таким чином, зовнішні фактори формування особистості людини Заходу і Сходу визначили особливості конкретного прояву феномену особистості людини західного та східного типу, до якої належить і представники китайського етносу.

Для людини Заходу її хронотоп є завжди визначеним, оскільки вона перебуває у конкретному теперішньому, визначеному відносно минулого, що йому передує, та майбутнього, прийде за ним. Подібне відчуття часу дає можливість усвідомлювати себе як те, що піддається змінам, і може служити об'єктом порівняння.

Для східної людини, існування у режимі циклічного часу породжує відчуття вічного повтору, відчуття іманентності власного буття буттю світу, природи. Те, що було, було тим, що повториться, тому об'єктивне знання про перше не є цінністю. Усвідомлення свого просторового положення людиною Заходу відбувається з позиції власної центрованості: Я і те, що поруч зі мною. Людина Сходу, визначає своє положення, виходячи з позиції: щось і Я поруч з ним.

Топологічне відчуття людини Заходу ґрунтується на розділенні світу матеріального та духовного, тоді як холі стичне світосприйняття людини Сходу поширюється і на сферу духовних сутностей, які розглядаються як частина дійсності, і таким чином, світосприйняття доповнюється містичною складовою.

Використана література:

1. *Васильев Л. С.* Древний Китай: в 3 т. / Л. С. Васильев; Ин-т востоковедения РАН. – М.; Вост. Лит, 1995. – Е. 3: Период Чжаньго (V-III вв. До н. э.). – 2006. – 679 с.
2. *Торчинов Е. А.* Понятие “бессмертный” в даосской традиции / Е. А. Торчинов // Проблемы Дальнего Востока. – 1993. – № 5. – С. 160-170.
3. *Торчинов Е. А.* Пути философии Востока и Запада: познание запредельного / Е. А. Торчинов. – СПб.: “Азбука-классика”, “Петербургское востоковедение”, 2007. – 480 с.

А н н о т а ц и я

В данной статье рассматриваются ментальные, культурные, мировоззренческие характеристики формирования личности человека Востока и Запада.

A n n o t a t i o n

This article explores the the mental, cultural, ideological characteristics of the formation of human personality of the East and the West.

УДК 37.011.3 – 051:613.8

Кокойло Ю. О., Строяновська О. В.

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПОТРЕБИ У ЗДРОВОМУ СПОСОБІ ЖИТТЯ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

Здоров'я людини є невід'ємним компонентом її становлення, розвитку як особистості, виконання громадянських та професійних функцій. Вивчаючи проблему систематичного погіршення стану здоров'я населення країни, ми дійшли висновку, що можливість збереження та зміцнення здоров'я людини цілком залежить від способу її життя.

Ми вважаємо, що з метою збереження та зміцнення власного здоров'я, людина повинна систематично дотримуватися норм і правил здорового способу життя (ЗСЖ). Так, на думку В. М. Оржеховської, ЗСЖ – це життєдіяльність, спрямована на збереження і покращення здоров'я людей, форма життєдіяльності, яка може забезпечити стан повного фізичного, душевного і соціального благополуччя [2]. Але, нажаль, виникає цілком закономірна проблема, пов'язана з тим, що неможливо